

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوعات پیشنهادی

دبیرخانه حمایت و هدایت

پایان نامه‌ها و رسائل علوم انسانی

«کارگروه مدیریت»

شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی

شورای عالی انقلاب فرهنگی

دبیرخانه حمایت و هدایت پایان نامه‌ها و رسائل علوم انسانی

زمستان ۱۳۹۱

موضوعات پیشنهادی دبیرخانه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها

و رسائل علوم انسانی

گردآوری: دبیرخانه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی

طراح جلد: مهیار سپهری

صفحه آراء: فاطمه حداد پرزکی

ناشر: دفتر نشر معارف

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

***

مراکز پخش:

پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی

دبیرخانه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی

تهران: خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان‌های قدس و وصال شیرازی، کوچه اسکو، شماره ۱۵

پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی، تلفن و نمابر: ۸۴۲۲۴۷۸

www.Pfmi.ir

www.shrp.ir

فهرست

– مقدمه

– بخش اول:

الف) آیین‌نامه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی (شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی در شورای عالی انقلاب فرهنگی)

ب) ابلاغیه معاونت پژوهشی و فنآوری وزارت علوم به رؤسای دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزشی

ج) متن آیین‌نامه هدفمندسازی رساله‌های دوره دکتری در رشته علوم انسانی و هنر معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فنآوری

– بخش دوم:

الف) آیین‌نامه بررسی پایان‌نامه‌های رشته مدیریت

ب) موضوعات پیشنهادی کارگروه مدیریت

مقدمه:

رهبر معظم انقلاب در مورخ ۸۳/۹/۲۶ در جمع اساتید دانشگاه‌ها فرمودند:

«عملگرتر شدن و کارآمدتر شدن پژوهش و تحقیق در کشور؛ چه از سوی استادان و برگزیدگان، و چه از سوی دانشجویانی که در دانشگاه‌ها پایان‌نامه‌هایی را می‌نویسند. در حین تحصیل یا در پایان تحصیل، از سوی دانشجو و استاد، ساعت‌های بسیار ذی‌قیمتی صرف تهیه‌ی یک پایان‌نامه یا یک پژوهش در دانشگاه می‌شود. آیا گزینش این عناوین، حساب شده و در جهت نیازهای کشور است؟ آیا محصول پژوهش و تحقیقی که استاد و دانشجو، به‌طور مشترک و یا به‌صورت دسته‌جمعی انجام داده‌اند، به مرحله‌ی اجرا و عمل می‌رسد؟ آیا بدین وسیله، دانشگاه ما، دانش ما و رتبه‌ی تحقیقاتی ما رشد می‌کند یا نه؟ بعضی از دانشجویان پایان‌نامه‌های خود را جلد کرده و قشنگ برای بنده می‌فرستند. من در کتابخانه‌ی خودم قفسه‌ای را برای همین پایان‌نامه‌ها گذاشته‌ام. متأسفانه من مجال نمی‌کنم از اینها استفاده کنم - حالا در آن رشته‌هایی که برای من قابل استفاده است - ولی

عناوینی که روی اینها می‌بینم، بعضی خیلی جالب و شیواست و آدم دوست می‌دارد این موضوع را تحت این عنوان دنبال کند. بعضی هم عناوینی است که خیلی حاشیه‌ای و دور از مسیر حرکت علمی و عملی و اجرایی کشور است. برای اینکه این پژوهش، این پایان‌نامه و این کار مهم - که ساعت‌های گران‌بهای صرف آن شده - بکار بیاید، چه راه‌حلی وجود دارد؟»

نظر به تأکیدات معظم‌له مبنی بر لزوم تحول در علوم انسانی و با توجه به اینکه پایان‌نامه‌ها دارای ظرفیتی هستند که اگر حمایت، ساماندهی و هدایت شوند، می‌توانند منشاء تحول اساسی شوند، «شورای تحول در علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی» به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها مأموریت داد تا این امر را محقق سازد. لذا شورای سیاست‌گذاری با محوریت نهاد و وزارت علوم تحقیقات و فناوری، کارگروه‌های تخصصی در گروه‌های علوم سیاسی، علوم اقتصاد، الهیات، تعلیم و تربیت، علوم اجتماعی و ارتباطات، مدیریت، هنر و حقوق را در پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی تشکیل داد.

اهم مصوبات شورای سیاست‌گذاری از مورخه ۸۷/۱۱/۱۳

عبارتند از:

۱- تأسیس «دبیرخانه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل

علوم انسانی».

- ۲- تعیین اولویت‌های حمایت از پایان‌نامه‌ها و رسائل از بین رشته‌های متنوع علوم انسانی
- ۳- تشکیل کارگروه‌های تخصصی با استفاده از اساتید برجسته دانشگاه‌ها در رشته‌های فوق‌الذکر جهت بررسی و اعلام نظر کارشناسی در مورد پایان‌نامه‌ها.
- ۴- تهیه و تصویب آیین‌نامه حمایت از رسائل و پایان‌نامه‌ها. در این آیین‌نامه هدف از حمایت و نحوه حمایت و نیز میزان آن مشخص گردیده است.
- ۵- پیگیری و تشکیل جلسات با رؤسای دستگاه‌های اجرایی کشور با موضوع نحوه تعامل با دبیرخانه و نقش آنان در فرایند حمایت از رسائل و پایان‌نامه‌ها.
- ۶- تشکیل مستمر جلسات با اعضای محترم گروه‌های تخصصی و تبیین اهداف و رسالت آنها و درخواست همکاری در انجام وظایف تعیین شده از سوی دبیرخانه.
- ۷- برگزاری جلسات مداوم و مستمر جهت بررسی موضوعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دکتری توسط اعضای کارگروه‌ها و تعیین تعدادی از موضوعات اولویت‌دار جهت حمایت هدایت پایان‌نامه‌ها.

۸- ایجاد سایت حمایت و هدایت دانشجویان با عنوان shrp.ir جهت اعلام موضوعات و ثبت نام دانشجویان متقاضی حمایت.

۹- درخواست موضوعات پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله دکتری از اساتید، معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، دانشجویان و مراکز مطالعاتی.

انتخاب پایان‌نامه‌ها بر مبنای موارد زیر است:

- اسناد بالادستی (از جمله سند چشم‌انداز، برنامه توسعه پنجم، الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، نقشه جامع علمی کشور، نقشه مهندسی فرهنگی کشور
- دیدگاه‌های امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری
- کاربردی بودن و حل مشکلات و معضلات نظام
- نظریه‌پردازی‌های جدید و بومی اسلامی
- آینده‌پژوهی

با توجه به ضرورت‌های تحول و ارتقاء در علوم انسانی، نیاز جدی کشور به پژوهش‌های اصیل و هدفمند به ویژه در علوم انسانی و هنر ایجاب می‌کند که از پایان‌نامه‌ها به عنوان یک فرصت مطلوب و پر ظرفیت برای تحقق اهداف نظام آموزش عالی بهره کامل برده شود.

در این زمینه معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم از کلیه دانشگاه‌ها درخواست کرد تا متناسب با تخصص و توانمندی‌هایی که در دانشگاه مربوط وجود دارد و همچنین اسناد بالادستی، اولویت‌های خود را تعریف کنند تا در این راستا رساله‌های دوره‌های دکتری را هدایت و حمایت کند.

در این راستا براساس تکالیفی که در زمینه تحول در علوم انسانی بر عهده وزارت علوم تحقیقات و فناوری گذاشته شده است، معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم در ابتدای سال ۱۳۹۱ نسبت به تدوین «آیین‌نامه هدفمندسازی رساله‌های دوره دکتری در رشته‌های علوم انسانی و هنر» و ابلاغ آن به رؤسای دانشگاه‌های سراسر کشور اقدام نموده است. دبیرخانه «حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی کشور» مستقر در پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی نیز با همکاری معاونت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و اساتید متخصص و متعهد کتابچه‌های «موضوعات پیشنهادی» را در ۸ گروه تخصصی تهیه کرده و جهت بهره‌برداری گروه‌های علمی، اساتید و دانشجویان در دسترس آنان قرار داده است.

**دبیرخانه حمایت و هدایت
پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی**

بخش اول

الف) آیین نامه حمایت و هدایت پایان نامه‌ها و رسائل علوم انسانی
(شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی)

شرایط پذیرش

- موضوع مرتبط با علوم انسانی و براساس محورهای پیشنهادی دبیرخانه حمایت از پایان نامه‌ها باشد؛
- تبیین علمی دیدگاه‌های حضرت امام و مقام معظم رهبری و توجه به مبانی ارزشی نظام و انقلاب اسلامی به‌ویژه با قرائت امام و رهبری؛
- مسأله محوری و کاربردی بودن در برابر مباحث عام، کلی و موضوع محور باشد؛
- توانایی فردی محقق و سوابق علمی تیم راهنما و مشاور بررسی می‌شود؛
- متضمن نوآوری و به روز بودن باشد؛
- معطوف به معضلات و مسائل راهبردی و عینی جامعه و نیازهای پژوهشی کنونی باشد؛
- امکان کاربردی‌سازی نتایج پژوهش باشد؛

- منجر به تولید دانش بومی و اسلامی در کشور شود؛

- پایان نامه از دیگر مراکز حمایت نشده باشد.

نحوه انتخاب، نظارت و پرداختها

- تعدادی از طرح نامه هایی که براساس **محورهای پیشنهادی**

دبیرخانه حمایت از پایان نامه ها تهیه شده باشد، بعد از بررسی

و تأمین اعتبار مورد حمایت قرار می گیرد.

- فرم الکترونیکی در سایت تکمیل و ارسال گردد.

- موضوع و طرح نامه بررسی و بعد از اعلام نظر نهایی به

اطلاع دانشجو می رسد.

- این حمایت شامل دانشجو و استاد راهنما می باشد.

علاقمندان جهت ثبت نام و اطلاع از مبالغ حمایت و سایر

تسهیلات به سایت shrp.ir مراجعه نمایید.

کشاورزی و منابع طبیعی گرگان ۶۲- فردوسی مشهد ۶۳- قم ۶۴- کردستان
۶۵- کاشان ۶۶- کشاورزی و منابع طبیعی ساری ۶۷- کشاورزی و منابع
طبیعی ورامین ۶۸- گلستان ۶۹- گیلان ۷۰- لرستان ۷۱- مازندران ۷۲- مالک
اشتر ۷۳- محقق اردبیلی ۷۴- مراغه ۷۵- معارف اسلامی ۷۶- ملایر ۷۷-
ولیعصر (عج) رفسنجان ۷۸- هنر اصفهان ۷۹- هرمزگان ۸۰- هنر اسلامی تبریز
۸۱- هنر ۸۲- یاسوج ۸۳- یزد ۸۴- صنعتی سیرجان ۸۵- تحصیلات تکمیلی
در علوم پایه زنجان ۸۶- جیرفت ۸۷- صنعتی قم ۸۸- ولایت ۸۹- علوم و
معارف قرآن کریم ۹۰- فسا ۹۱- صنعتی خاتم الانبیاء ۹۲- علوم اقتصادی ۹۳-
بناب ۹۴- نیشابور ۹۵- صنعتی اراک ۹۶- فنی و حرفه‌ای ۹۷- امام رضا (ع)
۹۸- باقرالعلوم ۹۹- علوم رضوی ۱۰۰- گرمسار

مجمع‌ها: ۱- آموزش عالی جهرم ۲- آموزش عالی گنبد ۳- آموزش عالی
کازرون ۴- آموزش عالی اردکان ۵- آموزش عالی بم ۶- آموزش عالی فنی و
مهندسی قوچان

دانشکده‌ها: ۱- دانشکده فنی و مهندسی گلپایگان ۲- دانشکده فنی تربیت
حیدریه ۳- الهیات میبد ۴- گناباد ۵- منابع طبیعی داراب
آموزشکده: ۱- فنی نقشه‌برداری

پژوهشگاه‌ها: ۱- علوم و فناوری اطلاعات ایران ۲- بین‌المللی زلزله‌شناسی و
مهندسی زلزله ۳- پلیمر و پتروشیمی ایران ۴- پژوهش‌های شیمی و مهندسی
شیمی ایران ۵- حوزه و دانشگاه ۶- دانش‌های بنیادی ۷- علوم و فرهنگ
اسلامی ۸- علوم و فنون هسته‌ای ۹- علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ۱۰-
فناوری‌های نوین ۱۱- مواد و انرژی ۱۲- ملی مهندسی ژنتیک و زیست‌فناوری
۱۳- فضایی ایران ۱۴- فرهنگ و اندیشه اسلامی ۱۵- تربیت بدنی و علوم
ورزشی

پژوهشکده‌ها: ۱- امام خمینی(ره) و انقلاب اسلامی ۲- رصدخانه ملی ایران
۳- صنایع رنگ ایران ۴- مطالعات فرهنگی و اجتماعی ۵- فرآیندهای تبدیلی
و زیست محیطی فارس ۶- علوم و صنایع غذایی ۷- هواشناسی و علوم جو
مراکز: ۱- بنیاد دانشنامه فارسی ۲- تحقیقات سیاست علمی کشور ۳-
تحقیقات نجوم و اختر فیزیک مراغه ۴- فرهنگستان علوم ۵- فرهنگستان زبان
و ادب فارسی ۶- مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه ۷-
مطالعات و همکاری‌های علمی بین‌المللی (ISMO) ۸- مرکز بین‌المللی علوم و
تکنولوژی پیشرفته و علوم محیطی (کرمان) ۹- مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی
علوم و فناوری ۱۰- موزه علوم و فناوری ج.ا.ا ۱۱- نشر دانشگاهی ۱۲- مرکز
آموزش عالی شهرضا ۱۳- لامرد

مؤسسه / سازمان‌ها: ۱- سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت)
۲- مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران ۳- مؤسسه آموزش عالی پاسارگاد
شیراز ۴- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ریاست
جمهوری ۵- سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا ۶- مؤسسه ملی
اقیانوس‌شناسی

پارک علم و فناوری استان‌ها: ۱- آذربایجان شرقی ۲- سمنان ۳- خلیج
فارس ۴- خراسان رضوی ۵- فارس ۶- گیلان ۷- مرکزی ۸- یزد ۹- همدان
۱۰- اصفهان ۱۱- شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان ۱۲- مازندران ۱۳-
هرمزگان ۱۴- خراسان شمالی ۱۵- خراسان جنوبی ۱۶- کرمانشاه
ستادی ۱: ۱- معاونت اداری و مالی و مدیریت منابع ۲- معاونت آموزشی ۳-
معاونت پژوهش و فناوری ۴- معاونت فرهنگی و اجتماعی ۵- مشاوران وزیر
۶- امور حقوقی و مجلس ۷- دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات ۸-
دفتر هماهنگی هیأت‌های ۹- مرکز همکاری‌های علمی بین‌المللی ۱۰- اداره کل

روابط عمومی ۱۱- مرکز هیأت‌های امنا و هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و انتظامی اعضای هیأت علمی ۱۲- صندوق رفاه دانشجویان ۱۳- کمیسیون ملی یونسکو در ایران ۱۴- حراست مرکزی ۱۵- مشاور وزیر و رئیس دبیرخانه هیأت مرکزی جذب اعضای هیأت علمی ۱۶- دبیرخانه هیأت مرکزی گزینش کارکنان ۱۷- مرکز مقاومت بسیج ۱۸- دبیرخانه گزینش دانشجو

ستادی ۲: سازمان یا مؤسسه وابسته: ۱- سازمان سنجش آموزش کشور ۲- مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی ۳- سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران ۴- سازمان امور دانشجویان

سلام علیکم

با احترام، بدینوسیله «آیین‌نامه هدفمندسازی رساله‌های دوره دکتری در رشته‌های علوم انسانی و هنر» که در تاریخ ۱۳۹۱/۲/۴ به تصویب رسیده برای بهره‌برداری و اجرا ابلاغ می‌شود. مقتضی است دستور فرمایید ترتیبی اتخاذ شود که گزارش اجرای کامل این آیین‌نامه درباره تصویب برنامه جامع گروه‌های آموزشی رشته‌های علوم انسانی و هنر حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۱/۶/۱۵ به این معاونت ارسال شود. ارسال یک نسخه از برنامه‌های مصوب نیز موجب انتظار است.

محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهشی و فناوری

ج) متن آئین‌نامه هدفمندسازی رساله‌های دوره دکتری در
رشته‌های علوم انسانی و هنر
(معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)

۱- مقدمه

دوره دکتری برای تحقق اهداف مهمی راه‌اندازی شده است. یکی از اهداف مهم این دوره انجام پژوهشی اصیل در قالب رساله‌های دکتری است که به پیشرفت علم کمک کند و دستاوردهای تازه‌ای به همراه داشته باشد. نیاز جدی کشور به پژوهش‌های اصیل و هدفمند بویژه در علوم انسانی و هنر و ضرورت تحول و ارتقاء علوم انسانی و هنر ایجاب می‌کند که از دوره‌های دکتری به عنوان یک فرصت مطلوب و پرفریت برای تحقق اهداف نظام آموزش عالی بهره کامل برد. برای انجام این مهم ضروری است رساله‌های دکتری متناسب با اولویت‌ها، راهبردها و راهکارهای پیش‌بینی شده در اسناد بالادست در حوزه علوم انسانی، بطور هدفمند تدوین شود.

بررسی رساله‌ها در دوره دکتری رشته‌های علوم انسانی نشان می‌دهد که به سبب وجود موانعی از این فرصت‌های پژوهشی بهره کامل برده نمی‌شود. این آیین‌نامه برای ارتقاء و

هدفمند کردن رساله‌های دوره دکتری در رشته‌های علوم انسانی تدوین شده است.

در این آیین‌نامه کلیه دانشگاه‌ها، پژوهشکده‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی که در آنها دوره دکتری رشته علوم انسانی و هنر دایر می‌باشد به اختصار «مؤسسه» نامیده می‌شود.

۲- موانع

۱-۲- متناسب نبودن موضوع رساله‌های با اولویت‌ها، راهبردها و راهکارهای اسناد بالادست نظام جمهوری اسلامی ایران.

۲-۲- پراکندگی موضوع رساله‌ها

۳-۲- متناسب نبودن با نیازهای جامعه

۴-۲- تخصصی نبودن پژوهش‌ها و فعالیت‌های علمی در

بعضی از رشته‌های علوم انسانی

۵-۲- متناسب نبودن برنامه‌های درسی دوره دکتری با

اهداف مذکور

۶-۲- نامناسب بودن شیوه‌های پذیرش دانشجویان دکتری

۳- راهبردها و اولویت‌ها

۱-۳- تعیین مرزهای دانش و استانداردهای علمی در

سطح ملی و بین‌المللی در هر رشته تحصیلی برای تولید علم و عبور از مرزهای دانش.

۳-۲- تعیین نیازهای ملی و بین‌المللی در هر رشته تحصیلی برای متناسب ساختن تحقیقات برای پاسخگویی به آنها.

۳-۳- بررسی و تعیین شیوه‌های بومی‌سازی و ارزش مداری در هر رشته تحصیلی برای نظریه‌پردازی و گشودن افق‌های جدید دانشی با تکیه بر فرهنگ اسلامی- بومی

۴- نحوه اجرا

معاون پژوهش و فناوری مؤسسه مسئولیت اجرای آیین‌نامه و نظارت بر آن را به شرح ذیل عهده‌دار می‌باشند:

۱- کمیته هدف‌مندی‌سازی رساله‌های دکتری علوم انسانی و هنر زیر نظر معاون پژوهش و فناوری مؤسسه تشکیل شود.

۲- راهبردها، اولویت‌ها و راهکارهای اصلی علم و فناوری موجود در اسناد بالادستی نظام در حوزه علوم انسانی و هنر تبیین و به گروه‌های آموزشی اعلام شود.

۳- گروه آموزشی موظف است اولویت‌های پژوهش و فناوری اصلی مرتبط با فعالیت‌های گروه را براساس سند

چشم‌انداز، نقشه جامع علمی کشور و برنامه پنج ساله نیازهای ملی و بین‌المللی تعیین و به شرح ذیل عمل نماید:

تبصره: اولویت‌ها حداقل در سه زمینه تخصصی تعریف شده باشند.

۳-۱- اهداف پژوهش و فناوری در هر یک از اولویت‌های مذکور تعریف شوند.

۳-۲- اهداف و اولویت‌های پژوهش و فناوری کوتاه و بلند مدت در هر رشته تحصیلی تعیین گردد.

۳-۳- در رشته‌هایی که فعالیت‌ها و پژوهش‌ها در حوزه‌های تخصصی مرزبندی نشده است زمینه‌های تخصصی تعریف و تعیین شوند.

۳-۴- مدیرگروه موظف است با همکاری اعضای هیأت علمی برنامه جامع گروه را در چارچوب اولویت‌های تعیین شده، تدوین و پس از تصویب در شورای گروه، به شورای دانشکده ارسال و رئیس دانشکده پس از تأیید شورای دانشکده برنامه گروه را به کمیته مذکور ارسال نماید.

۳-۵- موضوع رساله‌های دکتری بگونه‌ای تعیین شوند که هر یک از رساله‌ها بتواند بخشی از اولویت‌ها و اهداف تعیین شده در برنامه جامع گروه آموزشی را محقق سازد.

۴- معاون پژوهش و فناوری مؤسسه برنامه جامع پژوهشی هر گروه آموزشی مجری دوره دکتری را پس از طرح و تصویب در کمیته هدفمندی رساله‌های علوم انسانی و هنر، یک نسخه به معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارسال نماید.

۵- معاون پژوهش و فناوری مسئولیت نظارت بر اجرای برنامه‌های جامع پژوهشی گروه‌ها برای دوره دکتری علوم انسانی و هنر را به عهده دارد.

۶- معاون پژوهش و فناوری مؤسسه شیوه‌نامه تشویقی و حمایتی از رساله‌هایی که در چارچوب این آیین‌نامه مصوب شده‌اند را تهیه و اجرا نماید.

۷- معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از رساله‌هایی که در حوزه علوم انسانی و هنر در چارچوب برنامه جامع تدوین تصویب شوند و به تأیید معاونت پژوهشی و فناوری مؤسسه رسیده باشند حمایت مادی و معنوی خواهد کرد.

محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری

بخش دوم

الف) آیین نامه بررسی پایان نامه های رشته مدیریت

ماده ۱- هدف غایی این آیین نامه هدایت و حمایت پایان نامه ها، دانشجویان و اساتیدی است که قدمی در راه تحول در رشته مدیریت و دستیابی به الگوی مدیریت اسلامی ایفاء نمایند.

ماده ۲- پایان نامه های رشته مدیریت از سه جنبه مورد بررسی قرار می گیرند:

الف) گروه هدایت پایان نامه

ب) نحوه ارتباط با معارف اسلامی

ج) موضوع تخصصی مدیریت

ماده ۳- از جنبه «گروه هدایت پایان نامه» - اعم از استاد راهنما و استاد مشاور - این مسأله مورد بررسی قرار می گیرد که آیا در بین این گروه، استادی که بتواند دانشجو را در حوزه اسلامی مورد نظر راهنمایی و هدایت کند، وجود دارد، یا خیر، میزان تخصص و خبرگی استاد مورد نظر در حوزه تخصصی اسلامی به چه میزان می باشد؟ این تخصص و خبرگی براساس طبقاتی که در ماده ۴ به تفصیل بیان می شود، قابل شناسایی می باشد؟

ماده ۴- از جنبه «نحوه ارتباط پایان‌نامه با معارف اسلامی»،
پایان‌نامه‌هایی که در زمره یکی از طبقه‌بندی‌های زیر قرار
گیرند، به‌عنوان پایان‌نامه اسلامی محسوب خواهند شد:

طبقه اول: پایان‌نامه‌های مبتنی بر تقلین (منابع مستقیم
اسلامی)؛ که خود به سه زیرطبقه تقسیم می‌شود. مسلماً کسانی
که می‌خواهند به‌طور مستقیم از منابع اسلامی استفاده نمایند باید
توانمندی لازم را برای مراجعه به این منابع را داشته باشند.

زیرطبقه ۱/۱- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را
براساس کل یا بخشی از قرآن مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۱/۲- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس
روایات واحادیث معتبرمورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیر طبقه ۱/۳- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را
براساس سیره اهل‌بیت(ع) مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

طبقه دوم: پایان‌نامه‌های مبتنی بر علوم خاص اسلامی. این
پایان‌نامه‌ها در واقع مبتنی بر اندیشه اندیشمندان اسلامی است و
دانشجو با مرجع قرار دادن اندیشه‌ها، کتب و سایر آثار یک یا
چند اندیشمند اسلامی، موضوعی مدیریتی را مورد بررسی و
مطالعه قرار می‌دهد. این طبقه خود به ۶ زیر طبقه تقسیم می‌شود:

زیرطبقه ۲/۱- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را

براساس اندیشه‌های تفسیری قرآن یک یا چند مفسر مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۲/۲- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس اندیشه‌های فقهی یک یا چند فقیه مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۲/۳- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس اندیشه‌های کلامی یک یا چند متکلم مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۲/۴- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس اندیشه‌های فلسفی یک یا چند فیلسوف اسلامی مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۲/۵- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس اندیشه‌های عرفانی - اخلاقی یک یا چند عالم اخلاق مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

زیرطبقه ۲/۶- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس سخنرانی‌ها و مکاتبات امام خمینی رحمه‌الله علیه و مقام معظم رهبری مدظله‌العالی مورد بررسی و مطالعه قرار دهند.

این سخنرانی‌ها و مکاتبات با وجود اینکه همچون زیر طبقه‌های قبلی به صورت علمی مدون نیستند، اما حائز مزایایی

می‌باشند که آنها را کاملاً شایسته بررسی در مطالعات مدیریتی می‌نماید؛ آنها منعکس‌کننده مواجهه «فقیهانی جامع‌الشرایط» با «مسائل دوران معاصر» از «منظر حکومت و اداره اجتماع» می‌باشند. طبقه سوم: پایان‌نامه‌های مبتنی بر فرهنگ، تمدن و عمل مسلمانان. اگرچه فرهنگ و تمدن و به‌طور کلی عمل مسلمانان همواره می‌تواند مبتنی بر تقلید و نیز معارف اسلامی مورد نقد و بازنگری قرارگیرد، ولی در هر صورت فارغ از تأثیرات اسلامی نیز نمی‌باشند. در صورت انتخاب‌های درست، این طبقه از مطالعات می‌تواند به خصوص در رشته‌هایی نظیر رشته مدیریت دستاوردهای با ارزشی را به همراه داشته باشد. این طبقه می‌تواند دارای زیر طبقه‌های متنوعی باشد که در اینجا به چند زیر طبقه مهم اشاره می‌شود:

زیر طبقه ۳/۱- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس تاریخ جوامع اسلامی مورد بررسی و مطالعه قراردهند.

زیر طبقه ۳/۲- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس فرهنگ جوامع اسلامی مورد بررسی و مطالعه قرار دهند. مسلماً در اینجا منظور فرهنگ‌هایی است که حداقل مشهور به اسلامی بودن هستند؛ وگرنه هر فرهنگ هر جامعه اسلامی مدنظر نمی‌باشد.

زیر طبقه ۳/۳- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را

براساس عملکرد فرماندهان دفاع مقدس مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهند.

زیرطبقه ۳/۴- پایان‌نامه‌هایی که موضوعی مدیریتی را براساس عملکرد مدیران، بازرگانان یا کارآفرینان موفق و مسلمان مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهند. مسلماً در اینجا منظور افرادی هستند که حداقل مشهور به اسلامی بودن هستند؛ وگرنه هر فرد هر جامعه اسلامی مدنظر نمی‌باشد.

ماده ۵- از جنبه «موضوع تخصصی مدیریت» همه موضوعات مدیریت در همه گرایش‌ها مورد قبول است؛ لیکن موارد زیر دارای اولویت می‌باشند:

الف) سیاست‌های کلان نظام اداری؛ به‌خصوص برای دانشجویان مدیریت دولتی.

ب) اولویت‌های متشهره از سوی شورای عتف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

ج) نقد نظری و عملی مدیریت رایج غربی.

ماده ۶- هر پایان‌نامه دیگری که به هر نحو ادعا دارد که قدمی را در راستای هدف غایی این آیین‌نامه برداشته است، ولی در بخش‌های پیش گفته نمی‌گنجد، می‌تواند پایان‌نامه خود را با ذکر دلایل متقن برای بررسی ارسال نماید.

(ب) موضوعات پیشنهادی

«کارگروه مدیریت»

۱. مدیریت در قرآن

- ◀ الگوهای مدیریت قرآنی
- ◀ ویژگی‌های مدیران و رهبران در قرآن
- ◀ اخلاق مدیران و کارگزاران در قرآن
- ◀ فرهنگ سازمانی در قرآن
- ◀ درس‌های مدیریتی در قرآن
- ◀ اهداف سازمانی براساس آموزه‌های قرآنی
- ◀ ارزیابی و نظارت در قرآن
- ◀ برنامه‌ریزی در قرآن
- ◀ مدیریت منابع انسانی در قرآن
- ◀ نظریه‌پردازی براساس اصول و مبانی قرآنی
- ◀ ارزیابی نظام‌های موجود مدیریت براساس آموزه‌های قرآنی
- ◀ شناسایی اصول و مبانی مدیریت قرآنی
- ◀ ارائه راهکار عملیاتی نمودن یک یا چند اصل قرآنی در

سازمان‌ها

◀ پیامدسنجی اجرای اصول قرآنی در سازمان‌ها

◀ اصول حاکم بر نظام تأمین مالی اسلامی مبتنی بر قرآن

۲. مدیریت در سیره نبوی و اهل بیت علیهم السلام

◀ بررسی سیره مدیریتی پیامبر و اهل بیت (ع)

◀ ساختار اداره و حکومت در عصر نبوی و علوی

◀ آموزه‌های مدیریتی در قیام عاشورا

◀ عصر ظهور و نظام مدیریت مبتنی بر آن

◀ نظام اداری عصر نبوی و علوی

◀ جایگاه مسجد در اداره حکومت اسلامی

◀ عدالت سازمانی و اجتماعی در عصر نبوی و علوی

◀ سبک رهبری و مدیریت اهل بیت (ع)

◀ مدیریت بحران در سیره اهل بیت (ع)

◀ مدیریت آموزشی و فرهنگی در عصر اهل بیت (ع)

◀ مدیریت مالی در سنت اهل بیت (ع)

◀ نظامات جبران خدمات در حکومت نبوی و علوی

◀ مدیریت روابط و تعامل مدیر و کارمند در سیره اهل بیت (ع)

گروه مدیریت/۳۳

« نظریه پردازی در مدیریت بر اساس سیره اهل بیت(ع)
« مطالعات تاریخی عصر اهل بیت با تأکید بر جنبه‌های
مدیریتی آن

۳. مبانی نظری و فلسفی مدیریت

« احصاء مبانی و اصول مدیریت در اسلام
« نقد مبانی و اصول مدیریت متعارف
« نقد عملکرد و دستاوردهای تمدن مدرن و پست مدرن در
حوزه مدیریت
« تبیین دقیق مبانی و اصول نظریه‌های متعارف و مقایسه
آن با مبانی و اصول اسلامی
« ارایه آثار و پیامد پای‌بندی به اصول و مبانی فلسفی
خاص در رفتار عملی سازمانی
« نظریه‌پردازی بومی - اسلامی در باب مدیریت
« تبیین رابطه علم و دین و نقش آن در نظریه‌پردازی در
رشته مدیریت

۴. بررسی‌های تاریخی مدیریت

« تاریخ مدیریت در ایران باستان

- ◀ تاریخ مدیریت در ایران پس از اسلام
- ◀ تاریخ مدیریت در دوره معاصر
- ◀ تاریخ مدیریت پس از انقلاب
- ◀ تاریخ مدیریت مسلمین در کشورهای اسلامی خاورمیانه
- ◀ تاریخ مدیریت مسلمین در کشورهای اسلامی جنوب شرق آسیا
- ◀ تاریخ مدیریت مسلمین در کشورهای آفریقایی
- ◀ تاریخ مدیریت مسلمین در کشورهای آسیایه میانه و قفقاز
- ◀ نقد و بررسی مدیریتی تاریخ انقلاب صنعتی و عصر روشنگری
- ◀ نقد و بررسی مدیریت تاریخی عصر مدرنیته و پسا مدرن

۵. الگوهای مدیریتی معاصر

- ◀ بررسی آرا و عقائد و سبک رهبری و مدیریت امام خمینی رحمه الله علیه
- ◀ بررسی آرا و عقائد و سبک رهبری و مدیریت مقام معظم رهبری مدظله العالی
- ◀ بررسی سبک مدیریت رهبران مسلمین در امت اسلامی
- ◀ بررسی الگوهای رهبری و مدیریت فرماندهان دفاع مقدس

گروه مدیریت/ ۳۵

« الگوهای عملکرد و مدیریت شهدا
« موردکاوی نمونه‌های موفق مدیریت بومی اسلامی
« تبیین مدیریتی نظریه ولایت فقیه در سطح اداره عمومی
و سازمانی

۶. مطالبات رهبری و موضوعات خاص اسلامی

« تبیین فرهنگ کار و همت مضاعف، فرهنگ و مسئولیت‌پذیری
و فرهنگ وجدان کاری براساس آموزه‌های دین اسلام
« ساختارهای مطلوب سازمانی اسلامی
« فرهنگ اسلامی کار
« وجدان کاری
« انضباط سازمانی
« ولایت‌پذیری سازمانی
« مسئولیت‌پذیری سازمانی
« کاهش شکاف ایده تا عمل
« کاهش هزینه‌های دولتی
« سلامت اداری و مبارزه با فساد
« مدیریت زمان و اوقات
« مدیریت مصرف و ذائقه‌ها

۳۶/ موضوعات پیشنهادی حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و ...

◀ سبک زندگی سازمانی

◀ مدیریت اسلامی در عرصه بین‌الملل

◀ راهکارهای اجرایی نمودن سیاست‌های نظام اداری کشور

◀ تبیین مؤلفه‌های مدیریت ارزشی، معنوی، جهادی،

انقلابی و بسیجی

۷. سایر محورها

◀ شناسایی عوامل مؤثر در ارتقا و تعالی فرهنگ سازمانی

مبتنی بر شریعت اسلام در سازمان‌های دولتی ایران

◀ بررسی نقش آموزه‌های دین اسلام در توانمندسازی

کارکنان

◀ ارائه راه‌کارهای بهبود رابطه حوزه و دانشگاه و نقش آن

در توسعه نظریه‌پردازی در حوزه و دانشگاه

◀ مطالعه و بررسی نقش تقوا در بهبود رهبری مدیران

جامعه اسلامی

◀ آسیب‌شناسی تأثیر تحریم‌های اقتصادی علیه جمهوری

اسلامی ایران و تدوین برنامه‌های راهبردی مبارزه با تحریم‌ها

◀ نقش توکل و دعا در مقابله با استرس و تحلیل رفتگی

شغلی در سازمان

گروه مدیریت/ ۳۷

« شناسایی الزامات و نیازمندی‌های مدیریت و رهبری در سازمان‌های ایمان محور

« مطالعه و بررسی نقش فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر در عملکرد سازمان‌های دولتی و خصوصی

« نقش نماز جمعه در پذیرش عمومی و اجرای خط‌مشی‌های اتخاذ شده در حوزه خط‌مشی‌گذاری عمومی

« بررسی راهکارهای اسلامی ارتقای ظرفیت خط‌مشی‌گذاری در ایران

« شناسایی مأموریت و نقش دانشگاه اسلامی در توسعه نظریه‌پردازی مدیریت اسلامی

« طراحی مدل مهندسی فرهنگی در سازمان‌های اداری کشور
« بررسی و تبیین نقش ایمان در بهبود عملکرد سازمانی

« مفهوم‌سازی تقوای سازمانی و نقش آن در بهبود عملکرد سازمانی
« ارائه مدلی برای اسلامی کردن و بومی‌سازی مؤسسات

مالی و اعتباری کشور

« ارائه راهکارهای اسلامی کردن بانک‌ها و تقویت بانکداری اسلامی در ایران

« مطالعه نقش پاسخگویی سیاسی و اقتصادی مدیران و

۳۸ / موضوعات پیشنهادی حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و ...

- مسئولان ارشد نظام در ارتقا اعتماد عمومی
- ◀ طراحی مدل مدیریت فرهنگی در دانشگاه اسلامی
- ◀ انس با قرآن و تأثیر آن در جلوگیری از استرس و اضطراب شغلی
- ◀ مؤلفه‌های گردشگری اسلامی
- ◀ راهبردهای سازمانی و مدیریتی وحدت اسلامی و همکاری با سایر ادیان توحیدی
- ◀ راهبرد مدیریتی مقابله فعال با تهاجم فرهنگی
- ◀ بررسی آثار توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و تحقق جامعه اطلاعاتی در رشد و توسعه علوم اسلامی
- ◀ سیاست‌های تولید و نشر دانش‌های اسلامی در جامعه اطلاعاتی (توسعه، هدایت، حمایت، نظارت، فرهنگ سازی)
- ◀ بررسی آثار و تبعات توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و تحقق جامعه اطلاعاتی در نشر و تبلیغ فرهنگ دینی

حمایت ویژه از موضوعات ذیل الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

براساس توافق مابین «دبیرخانه حمایت و هدایت پایان‌نامه‌ها و رسائل علوم انسانی» با «دفتر امور تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت» مستقر در معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، پایان‌نامه‌هایی که در کارگروه‌های تخصصی دبیرخانه مورد حمایت قرار می‌گیرند به «دفتر امور تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت» معرفی و بصورت طرح پژوهشی تهیه شده و (به جز حمایت اولیه) تمت قرارداد مستقلی مورد حمایت قرار خواهد گرفت.

